

ΣΤΟ ΔΑΣΟΣ

(Πίναξ του Ρίχτερ)

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ κ. ΣΤΕΦ. ΔΑΦΝΗ

ΚΑΡΔΙΕΣ ΓΕΜΑΤΕΣ ΕΡΩΤΑ

Α'.

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΤΩΠΟ

“Όπως κάθε φορά που ο ταχυδρόμος της έφερε γράμμα από το γιό της, έτσι και την ημέρα εκείνη η κυρία Φρόσω Κερασιώτη ήταν πολύ χαρούμενη. Η καρδιά της αλάφρυνε, φτεροκοπούσε σαν καρδιά κοριτσιού, τα κουρασμένα μέλη της γινόταν πιο εύχρηστα, τα μάτια της έλαμπαν. Αφού φίλουσε το γράμμα και το περνούσε από το μέτωπό της χαϊδευτικά, έπειτα άνοιξε το φάκελλο με θρησκευτική προσοχή, τρέμοντας μὴν ξεσκίση το περιεχόμενό του σε καμμιάν άνοχη. Έπειτα άναβε ένα μεγάλο κερί μπροστά στο εικονοστάσι, έκανε το σταυρό της στην Παναγιά τη Γλυκοφλούσα, καθότανε σ' ένα χαμηλό σκαμνί και περνούοντας τα ματογυάλια στ' αυτιά της, το διάβαζε άργά-άργά, ξυγίζοντας την κάθε λέξη :

“Αγαπημένη μητέροίλα, είμαι καλά και ελπίζω ότι το γράμμα μου θα σε εύρη εν πλήρει υγεία...”

Τα μάτια της μητέρας υγραίνονταν, ή συγκίνησε της ένωσε πολλές φορές τη φωνή και τότε τα γράμματά της επιστολής φαινόταν σαν πίσω από ένα θολό τζάμι, σαν μακρινά, όπως μακρινός ήταν τώρα και ο μονάκριβός της, που έπαινε την εύλογά της από κάποιο χωράκι της Μικρασίας... Η κυρία Φρόσω διάβαζε τρεις και τέσσερες φορές το αγαπημένο γράμμα. Έπειτα, πεταγόταν έξωφρα, έχτινιζε τα γροΐα μαλλιά της, έβριχνε στις πλάτες της το καλύτερό της σάλι κι' έβγαινε στο μεγάλο ξύλινο μπαλκόνι της σάλας. Στην άρχή κοιμόντανε πώς επρόβαινε τάχα να ποτίση τα μωριστά της, να κλαδέψη τη γέφυρη γαρφαλλά, να ταγίση το καναρίνι —το λατρεμένο πουλάκι του γιού της— που κλαιδούσε στο κλουβί του, πλάι στην πόρτα. Μά αυτά δεν ήταν παρά πρόφασι για να διαλαλήση στη γεγονάτη την ειδησι :

— Τόμαθες, κυρά Καλή; Γράμμα άπ' το Λάμπη μου !...

- Καλώς τα δέχτηκες... Τί σου γράφει;
- Γερός και δυνατός και χωρετίσματα σ' άλλους, λέει, πέρα-πέρα !...
- Άς είνε καλά το παιδί, κυρά Φρόσω μου,

της άπαντούσαν ή γειτόνισσες, με το καλό να το δεχτής, το καμιάρ της γειτονιάς μας !...

— Και να δώση ο Θεός παιά να κάνουνε Λαμπη στα στατάκια τους, τά παιδιά των Χριστιανών... Να πάρουνε τά βάσανά τους, έλεγε άλλη.

Κι' ή στοργικά μητέρα, σινάωντας τις ενέγες α' όση προσήμια μαζεύει κανείς τριαντάφυλλα για τη γιορτή ενός λατρευτού του προσώπου, άπαντούσε :

— Φχαριστώ, κυρά Καλή μου... Φχαριστώ, κυρά Λένη μου. Καλά δεξίματα από τον κατεάνο... Φχαριστώ, Φωτούλα μου, και να μου κάνης τη χόρι να περάσης βράδυ-βράδυ ποίχω να σου πώ.

— Στους όμοιούς σας, κυρά Φρόσω, άπαντούσε ή Φωτούλα, κοκκινίζοντας και κάνοντας πώς σιάζει τάχα τις πέτες της ποδιών της, για να μη δοίν ή άλλες το ξαφνικό φούντωμα του προσώπου της.

“Έμεινε έτσι για λίγη ώρα στο μπαλκόνι της ή κυρά Φρόσω, κι' έμπηκε μέσα. Πήγε να δη μη σώθηκε το κερί και πάρη φωτιά ή κάρτζλα. Έπειτα ανέθηκε στο ύψος του εικονοστασιού, έβριχνε στη στεφανοθήκη της, μέσα στα κερισομένα λεμονάδια, το γράμμα του γιού της, μαζί με τ' άλλα. Έκανε μια φορά ακόμα το σταυρό της και πήγε να φέρη γύρο το σπίτι...”

Μέσα στην καρδιά της χήρας ήταν θρονασιώτη ή πίστη της αρχαίας Πηνελόπης. Έκείνη περίμενε έναν άντρα δυνατό, έξυπνο, τολημρό, κυβερνήτη ενός λαού, τον περίμενε δέκα δόλαρα χρόνια να γυρίτη από την Τροία, και στο μεταξύ κοιτούσε βεβαία την τιμή του σπιτιού και το νεοκομικό του άπρανταχτο. Έτούτη καρτερούσε ένα γιό, εύρωστο, νέο, μορφωμένο, με ιδανικά, με μέλλον, κυβερνήτη της πατριχής του περυσίας: τον καρτερούσε τέσσερα χρόνια τώρα να γυρίση, σχεδόν από την ίδια χώρα, και στο μεταξύ κυβερνούσε αυτή και το σπίτι και το βίος. Από το μακαρίτη τον άντρα της, έμπορο και χρηματία, είχε κληρονομήσει και χρηματική περιουσία και χωράκια κι' έναν έλαδινα και το σπίτι τουτό θεμελιωμένο γερά από τον παππού του. “Άς έχει τη γαλήνη κει που κοιμάται, ο συχωρεμένος ο Κωσταντής” δεν τους είχε άφησει στους δούλους. “Ο Λάμπης βρήκε όλα τα μέσα να σπουδάση άντρα, να

‘Ο κ. Στέφανος Δάφνης.

βγάλη το Γυμνάσιο, να ταξιδευτή στην Αθήνα, να πάρη το δίπλωμά του. Μα τόν ίδιο χρόνο πού γύρισε στήν επαρχία, «διδάκτω του Δικαίου», τόν πήρε το στρατιωτικό. Ή μάνα του δέν έπρόφρασε να τότε χαρή σάτι καλά—καλά. Τόν άλλο μήνα έφυγε να πάη να κινή τη θητεία του. Γύρισε ύστερ' από ένα χρόνο, έφερδος άνθυπολογαγός, σφιγμένος μέσα στή κομψή στολή του, με τά γυαλιστερά κουμπιά και τις χρυσές σταλέτες, πού έλαμπαν τόσο άμορφα, με τόσο άμορφα στον άνοιξιάτικο ήλιο! Τι νόστιμος, άλήθεια, άξωματικούλης πού ήταν ο Λάμπης τής κυρίας Φρόσως, με τό μαυρο μουστακάκι του, τά μεγάλα του μάτια, τό γλυκομελέχρονο ξεστό πρόσωπο, λυγρός και λεβέντης!... «Νά σου ζήση, κυρά Φρόσω, τήν εκολοτύχισαν ή γειτόνισσες, παλληγάρι με φορά!...»

Και ή κυρία Φρόσω, όταν άκουγε τό σιαβή του να τριξη έπάνω στο λιδοστρωτο καλντριμ, έδινε να τόν προσδεχτή με τη μητρική λαχτάρα πού άσπαστοβολούσε στην όψη της... Ο Λάμπης ύπηρετούσε σ' ένα σύνταγμα στην Αθήνα, με κείνα τά Χριστούγεννα βρήκε πρόλο να πάρη άδεια και να πάη να κινή γιορτή σάτι του. Άλυσώνητες έμειναν, καρφωμένες στο μυαλό τής κυρίας Φρόσως, ή γιορτές εκείνες.

Στόλισε τό άρχοντάκι της, έστρωσε τη σάλα με τά μεγάλα κλίμα, προικιά της, ύφασμένα με τά χεράκια της, σαν ήταν κοπελλούδα άκόμα. Στόν παλιό βεντέτο καθρέφτη, πέρασε πάνω στη λουλουδένα κορώνα του δυό κορδέλλες τεχνικά πλεγμένες—μιά άσπρη και μιά γαλάζια. Ζαμπάκια και χειμωνιάτικα τριαντάφυλλα έβαλε μέσα στα φαρφουρίνα βάζα. Έφτιασε κορφακέδες, δίπλες, μελομαζάρωνα, χρυσόφωνα. Τό σάτι έλαμπε γιορτάσμα και μουσκολούσε λιβάνι και κανέλλα.

«Ω, με τί καριόρι ή καιμένη ή χήρα, άκουμπάεινη στο μπράτσο του γιουό της, έπήγε την Προτοχροναία εκείνη στην εκκλησία, στη δοξολογία τής Μητροπόλεως! Φορούσε τό μαυρο μεταξινό στή, μεταποιημένο λιγάκι, για να χεχεται κάπως στη ύδα, με την άσπρη ντυτελλένια τραχηλιά κι' άσπρα μανικετιάκια από την ίδια ντυτελλένια, να κόβη τό βαρύ πένθος τής χηρείας, και με τό μαυρο κατελλάκι της, γαυρισμένο μπροστά με μεγάλες χάντρες... Ή Φωτούλα είχε βάλε όλη την τέχνη του φαλδιού της κι' όλη τη μυστιχη άγάτη της να ταυράξη άμορφα κι' άρχοντάκι της τοκαλέτια τής μητέρας του Λάμπη.

Και καθώς ή κυρία Φρόσω ξεκίνησε, άκουμπάεινη στο μπράτσο του Λάμπη της, πού φορούσε τη μεγάλη στολή του—τις χρυσές σταλέτες, τά γαλανόλευκα φτερά του λουριού, πού τά σάλευε τ' άλαφρό άεράκι—έκείνο τό πρωτό τής Προτοχροναίας, ή Φωτούλα παρουσιάζε τό πέρασμά τους πίσω από τό τζάμι τής κωμορούλας της, άνασπώνοντας κάθε λίγο τό κορτινάκι και κυπιάζοντας τη γωνία του δόμου.

Κι' όταν ή μάνα κι' ο γιός φάνηκαν στο στρώψιμο, ή Φωτούλα άνοιξε τό παράθυρο, έτσι τυχαία, τάχατες για να δη τόν καιρό, έοριξε μιά ματιά στον οθρανό πού έλαμπε καταγάλανος, στο δρόμο πλημμυρισμένο από ήλιο, κι' ύστερα, γυρίζοντας τό κεφάλι, βρέθηκε άντιμέτωπη με τό ζευγάρι πού ζύγωνε κάτω από τό παράθυρό της.

Ο Λάμπης έφερε τό χέρι στο πλιό του, χαϊρέτσε στρατιωτικά, με και κι' ένα είνεγκό χαμόγελο.

—Χρόνια πολλά! Είντυχιμένος ο καινούργιος χρόνος! Είτε δυνατά, με τρεμύαση σονή ή κοπέλλα, πού ή καρδιά της άναρτερούγιασε μέσα στο παπλωμένο της στήθος, σαν πούλι έκετασσοίδι.

—Χρόνια πολλά, Φωτούλα μου, άπάντησε ή κυρία Φρόσω, να χαίρεσαι τόν πατέρα σου. Του χρόνου κι' έναν καλό γιωτό!...

—Χρόνια πολλά, ειχθήσε κι' ο νέος άνθυπολογαγός, σημειώνοντας την κοκκινάδα πού έθαψε βαθύτερη τά τριανταφυλλένια μάγουλα τής άμορφης γειτονοπούλας του.

Και τό ζευγάρι τής μάνας και του γιουό έπροστέρασε έτσι, άν παλιά έστάματα, στο βάθος του δρόμου, και σε λίγο τά γαλανόλευκα φτερά χάθηκαν πίσω από τη γωνία του τελευταίου σπιτιού. Ή Φωτούλα άφρησε έναν έλαφρό στεναγμό κι' έκλεισε τά τζάμια. Έπειτα εκάθησε στο μετωράκι της κι' έμεινε συλλογιαμένη, ώσπου ή καρπάνες σημαίνοντας για την τελετή, την έξόνησαν από τη βαθεία τής άνειροφαντασία.

***

Ήταν οθρανό από μάνα ή Φωτούλα. Για μάνα δέν εγνώρισε παρό μιά γορά θειά της, πού την άνάβρησε σαν παιδί της. Άδέρφια δέν είχε και σαν πέθανε κείνη ή γορά θειά, ζούσε μόνη με τό γέρο πατέρα της, παλιό ύπεροσσοϊκό, άρχιτεχνίτη του Όπλοστασίου, συνταξοόχο τώρα, γέρο παράζενο, πού περνούσε τις ώρες του στο κερνεύο, παίζοντας τάβλι, φοιμάροντας ναργιλέ και βλαστημώντας, ή στις ταβέρνες, πίνοντας.

Φτωχοκόριτσο ή Φωτούλα, με προκομένο. Όλες τις δουλειές

του σπιτιού τις έκανε μόνη, με άστόσο πάντα θάβρισε τόν καιρό να τελειώσει και κανένα ξένο ράμιο. Και μοδιόρα ήτανε και άσπρωροχού κι' όλα τά έγραβε επόδες, να χαίρεται τό μάτι να τά βλέπη.

«Νά σου ζήση ή δυχατέρα σου, μαμάρα Γιάννη, άξιοχέρα, προκομμένη, τούλεγαν καμιά φορά ή γειτόνισσες. Μα ο κατσουκασμένος άπόσπρωτος δεχότανε τά πανέματα με κάθε έπαφύλαξη και μουρμούριζε κάτω άόριστο μέσα στα δόντια του...»

Ή καλύτερες φιληνάδες τής Φωτούλας ήταν τρεις ξεδεφεράδες του Λάμπη: Ή Σμαρό, ή Άγλαία και ή Δήμητρα, τά τρία κορίτσια του Λέπουρα, του συμβολογράφου. Ή Σμαρό ήταν μελαχροινή σα δαμάσκηνο, ή Άγλαία ξανθή σα σουλιανή, ή Δήμητρα καστανή σαν... κάστανο. Ή Σμαρό έπαζε βιολί, ή Άγλαία κιθάρα, ή Δήμητρα μαντολίνο. Ο συμβολογράφος, φιλόμυθος Έπτανήσιος, άνοκατωστημένος πελά σε κείνη την επαρχία του Μαορά, θεωούσε τόν έαυτό του εύντυχιμένο. Κάθε βράδυ σχεδόν, ύστερ' από τό δείπνο, είχε τό κονσέρτο του.

—Έλάτε τώρα, κορίτσια, έλεγε, παίχτε μου τη «Φαρμακομένη» του νότε Σόλομου, να θυμηθώ τά νεατά μου.

—Όχι, μπαμπά, πού τη θυμηθήκατε πάλι αυτή την παλιάρικη; δυστροπούσαν τά κορίτσια. Μα ο μπαμπάς έτέμεινε:

—Άειντε, να σας χαρώ, Μούσες μου, μουσίτσες μου!...

Κι' έτσι τό άπλόγορο σάτι του συμβολογράφου, με τά τρία ζωγρά και διαρκώς έρωτοχτυπημένα κορίτσια, ήταν πάντα γεμάτο «άπό έρωτα και φωνές μουσικές», όπως τά «Θαλάσσια ξύλα» του Ποητού.

Τό σάτι πού Λέπουρα είχε μεγάλη, δεντροφυτεμένη αυλή. Ο Ζακυνθός ιδιοκτήτης άγαπούσε τά κριόρα και ή τρεις Χάριτες είχαν μεταβάλει τόν κήπο τους σε παράδεισο. Ως και γιοφύλλι είχε φέρει άπ' τό νησί του ο Λέπουρας. Στη μέση, ύψωνε τό δυωτό κοριό της με λεύκα, κατωκία μυριάδων πουλιών, και άντακουστά στη λείνα ήταν τό ηργάδι, πού τό έσκαινε με κληματαριά.

Μέσα στην αυλή κείνη πέρασε κι' ή Φωτούλα τις καλύτερες παιδικές της μέρες, με τις φιληνάδες της, πού την προσολούσαν πάντα με άνοιχτή καρδιά. Ή κούια Λέπουρα, άναθή Πατρονά, δέν την έξεφούριζε από τά κορίτσια της, συμπονύσε την άφράνια της, τη φιλούσε καμιά φορά στα μάτια ή ψυχόπινη γυναίκα, την έχτένιζε και πολλές φορές την κρατούσε στο τραπέζι. «Μπαρίμα Γιάννη, έλεγε στον πατέρα της, άφρησε τη Φωτούλα να φάη σήμερα μαζί μας, σε παρακαλούν και τά κορίτσια...». Κι' έτσι, ή τρεις άδερφές, — ή ξεδεφερούλες του Λάμπη,— είχαν γίνει τέσσερες κι' άγαπημένες.

Τόν καιρό πού ήταν παιδί κι' ο Λάμπης, έπαζε μαζί τους. Σμαρφάλωνε στη λείνα κι' έδενε την κούια. Έπειτα, ανέβαζε με τό σερτά τά κορτινάκια στο σκονιένο κάθισμα και γού! Έδινε φέρα στην κούια. Κιπιάζαν υπλά τά φουτανάκια, ή κορδέλλες των μαλλιών, ή ποδιτσες... Γέλια, χάχανα, ξεφρονιά...

—Μουρέ, πζόγια μου, έλεγε τότε ο θεός του ο συμβολογράφος, με τις κοπελλούδες παίζες κι' έλόγου σου!... Δέν πιά, μουρέ μάτια μου, να παίξες τσαμάκα και τολία με τ' άγόρια!...

Μα ο Λάμπης προτιμούσε τις ξεδεφερούλες του και τη Φωτούλα, πού ήταν—δέν ήταν τότε δώδεκα χρονώ...

Όλα τά θυμάται τώρα ή Φωτούλα, τώρα πού γίνηκε μεγάλη κοπέλλα πειά, πού ζυγώνει τά ειμισο, πού φρεσι μακριά φροντάνα και ντυτόνεται πάνω στα ξένα άσπρωροχουα. Θυμάται τά παιδικά της χρόνα στη χλοισμένη αυλή, και πού πολύ θυμάται ένα Μαγιατίσκο δειλινό, άληποιήνητο, και μιά ειδυλλιακή σπηλή:

Τά λουλουδάκια παρδίναν τις βορειές μυροδιές τους στον άέρα και τό μέλι τους στις πεταλούδες. Ο ήλιος χρύσωνε τά πού έπάνω φύλλα τής λείνας πού σγαλότρειμαν στην άέρα, και τό φύλλωμα τής κληματαριάς του ηργαδιού, πού ήταν φορτωμένη τσαμπιά, άγορίδες άκόμα...

«Ο!» ή κορτιόστικη παρρά βρισκότανε στον κήπο μαζί τους κι' ο Λάμπης, άμορφος έφηβος τότε, τελειόροτος πού Γυμνάσιο, με τη βαθυγάλαξη στολή του και τά λαμπερά κουμπιά. Σε κάποια στιγμή, τά τέσσερα κορίτσια βρέθηκαν κάτω άπ' την κληματαριά και τις έπιασε με παράζενη έπιθυμία, πού άρχίζοντας άπ' την Άγλαία, μεταδόθηκε σ' όλες τις άλλες: Τά κορίτσια ήθελαν να... γευθουν άγορίδες!...

—Χαρώς στο φρούτο πού λιμπισθήκατε! τις έκορσίδεψε ο Λάμπης.

Μα τά κορίτσια έτέμειναν.

—Άχ, Λάμπη μου, άγορίδες θέλωμε, άγορίδες!... είχε ή Σμαρό.

(Άκολουθεί)

Η Φωτούλα πρόβαλε στο παράθυρο.